

PÁRIZS

adatok

Franciaország fővárosa.

alapítása: Kr. e. 3.sz.

területe: 105 km²

népesség: 2,2 Mfő

agglomeráció: 9,9 Mfő

népesség változása:

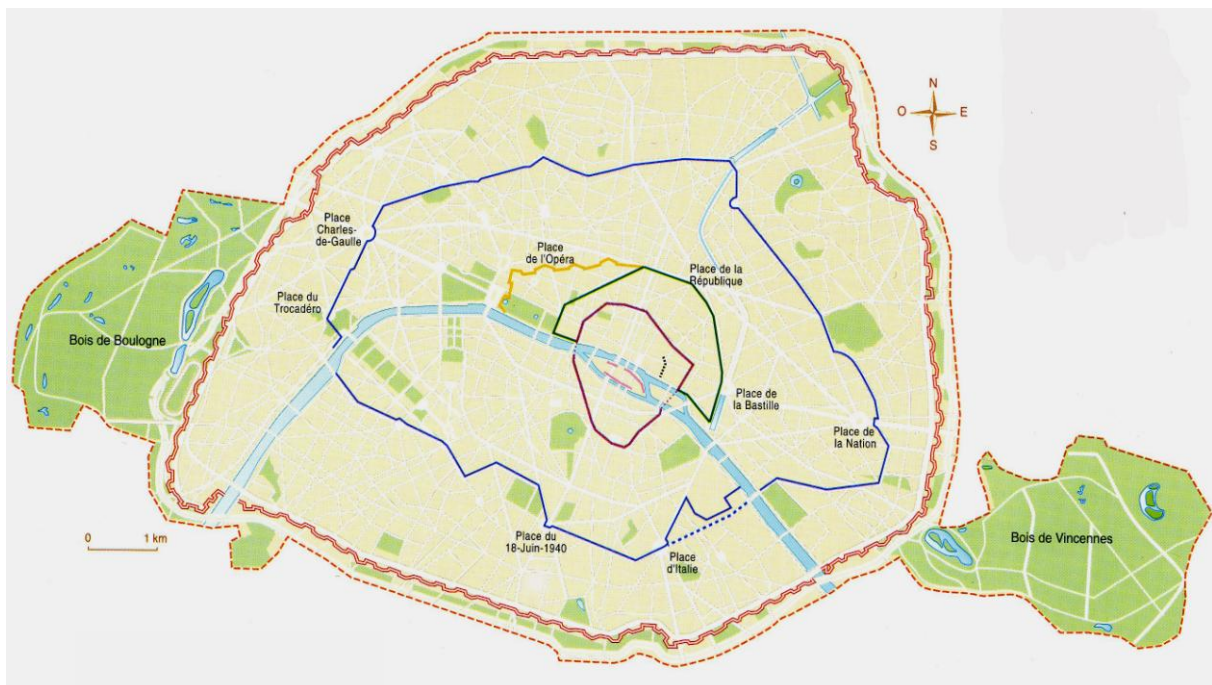
1850	1,0 Mfő
1860	1,6 Mfő
1900	2,8 Mfő
1920	2,9 Mfő
1950	2,7 Mfő
1980	2,5 Mfő
2000	2,2 Mfő

természeti adottságok:

Párizsban 12,8 km hosszan kanyarog a „lassú, békés folyó”, a Szajna. A rómaiak idején még több homokos szigetet ölelt körül a víz, majd a feltöltéseket, szabályozásokat követően csak a két központi sziget, a Cité és a Saint-Louis maradt meg. A Szajna szélessége Párizson belül 200 és 85 méter között változik, így ez a kis távolság mindig is lehetővé tette a két part együttélését. Jelenleg közel 40 híd ível át a folyón. Párizst történelme folyamán többször elöntötte a víz, és csak a legutolsó, 1910-es nagy árvíz után építették ki teljes védőgát rendszerét. A víz szennyezettségét az 1990-es években szüntették meg, így napjaink legfontosabb várostervei irányulnak a Szajna part és a Szajna felértékelésére. A történelmi belváros a Szajna völgyében fekszik, alapvetően sík területen, a tengerszint feletti kb. 35 m magasságban. Párizs központját kisebb dombok veszik körbe: Északon a Montmartre /129 m/, Keleten a Belleville /128 m/, Nyugaton a Chaillot /70 m/ magaslátok.

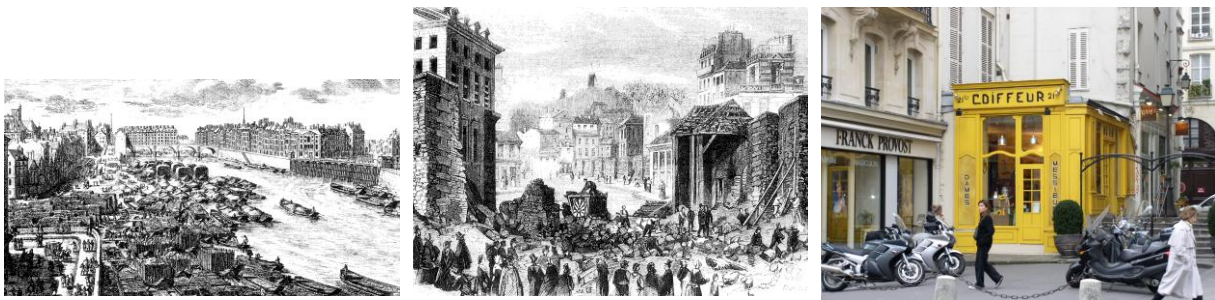
városfejlődés

Párizs mai területe már Kr. e. 700 000 óta lakott. Kr.e. 250 és 225 között a gall parisiusok telepedtek itt le, és városuk, Lutetia a Szajna Cité szigetére korlátozódott /rózsaszín/. Caesar Gallia elleni hadjáratai során Kr.e. 52-ben foglalta el a területet, és Lutetiát a római városok mintájára építette újjá. A város a Cité sziget mellett, a Szajna bal partján is fejlődésnek indult és a római kori úthálózat, valamint épületei egy része /Rue St. Jacques, Rue des Écoles, Thermes, Aréna, stb./ napjainkban is őrzi ennek a kornak az emlékét.

Párizs a népvándorlások zavaros időszaka után, a középkorban már Franciaország fővárosa volt, és Fülöp Ágost erős fallal vette körbe a virágzásnak induló várost /lila/. A bal parton kialakult a Quartier Latin, a jobb parton a Marais negyed. 1215-ben a pápa Párizsban egyetemet alapított. A belváros mai egyedi karakteréhez a középkori úthálózat és fennmaradt gótikus épületek is hozzájárulnak.

V. Károly a 14. században megépítette a Bastille-t, és a jobb parton újabb negyedeket vett körbe városfallal /zöld/. A város és a királyi család viszonya azonban évtizedekig viharos volt, és csak 1528-ban, az udvar visszaköltözése után indult el Párizs újabb jelentős fejlődési korszaka. Megkezdődött a Louvre erődítményének reneszánsz palotává formálása, lerombolták a régi városfalakat, közparkokat telepítettek, általánossá vált a közvilágítás és a 16. században királyterek létesítettek. A 17. században Párizs ismét uralkodó nélkül maradt, mivel a királyi udvar Versailles-be települt. Az egyre növekvő zsúfolt város lakóinak többsége szegény és elégedetlen. A csempészet megakadályozására 1785-től újabb falat, vámhatárt építettek a város köré /kék/, melyet majd 1860-ban bontanak el, hogy helyén boulevardokat létesítsenek. A 19. században a város növekedése és modernizálódása már megállíthatatlan volt. A francia forradalmat követően, a császárként uralkodó Napóleon a város szépítését fontos feladatának tekintette. Hidak, szökőkutak, csatornák épültek, piacok és vágóhidak nyíltak, elkezdődött a Rue Rivoli kiépítése, átadták a dicsőséget hirdető Vendome oszlopot. Az 1830-as években, külső támadásoktól tartva felépítették Párizs utolsó védművét, a Thiers féle városfalat /piros/. Ezt 1919-ben bontották el, és így több, mint 30 km hosszú, kb. 300 méter széles határsáv szabadult fel Párizs körül, hogy teret adjon a 20. századi városfejlesztésnek /körgyűrű, sportterületek, lakóterületek/.

modern nagyváros – Európa kulturális központja

Párizs Európa nagyvárosainak /Budapestnek is/ példát mutató városmegújítása III. Napóleon idején kezdődött, az 1853-ban kinevezett Haussmann prefektus irányításával. A városfejlesztés ésszerűsítése miatt 1860-ban a közeli elővárosokat Párizshoz csatolták, és így létrejött a 20 kerületből álló, a Thiers városfalig megnövelt város. A mai Párizs közigazgatási határa is nagyjából ezt a vonalat követi.

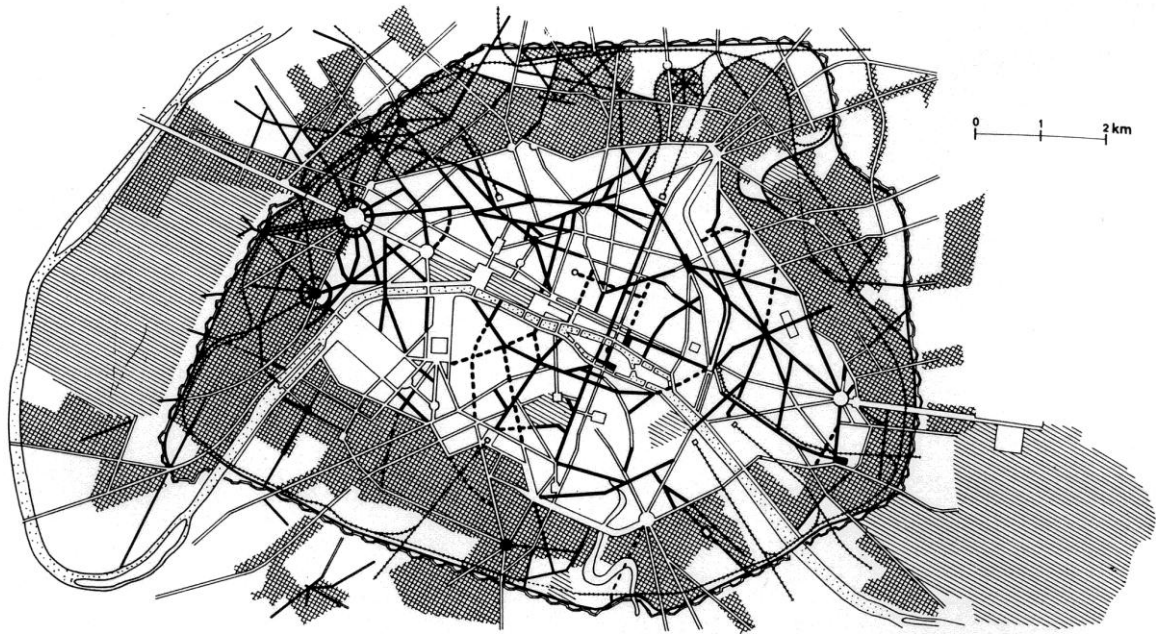
A kapitalizmus kezdetén a világ legnagyobb ipari városává alakult Párizst modern, kozmopolita várossá akarták formálni. Haussmann minimális publicitás mellett a maximális hatékonyságra törekedve dolgozott és hosszútávú tervekkel határozta meg a város jövőjét.

Első ütemben 1958-ig, alapvetően állami finanszírozással a történelmi belváros legfontosabb tengelyeit modernizálták: elnyerte végleges formáját a Napóleon által megkezdett Rue Rivoli, ami a város kelet-nyugati tengelyének központi része, megerősítették az észak-déli tengelyt, rendbe tették a Városháza környezetét és bővítették, ill. angolparkként kiépítették a Bois de Boulogne-t.

Második ütemben /1858-68/ megkezdődtek a „nagy barokk beavatkozások”, a haussmann-i vágatok látványosan a város megújulását eredményezték: új nagyvárosi csomópontok születtek / Place de l'Étoile, Place de la République, Trocadéro/, sugárutakkal kötötték össze a város legfontosabb középületeit, új középületeket építettek /színházak, opera, pályaudvarok/, megkönnyítették a városon belüli közlekedést. Mindent áthatott a modernség érzete, mert átláthatóbbá, tisztábbá, higiénikusabbá vált a város /kiépült a csatornahálózat, az ivóvízellátás, a közvilágítás teljes rendszere/. A beavatkozások nyomán homogenizálódott Párizs összképe, a társadalmi különbségek kevésbé voltak láthatók, mert a tágas, fasorral szegélyezett sugárutak mentén egységes „maszkot” kaptak a házak.

Harmadik ütemben - már városi beruházásban - a fejlesztés a korábbi külvárosokat is elérte és már a bankok és az ipar házasításával létrejött építési vállalkozások is egyre nagyobb szerepet vállaltak a városmegújításban.

Létrejött a „boldog békeidők” sokat csodált Párizsa. A város fényét a külvilág felé világiállításával is reklámozta: 1855, 1867, 1878, 1889, 1900, 1925, 1931.

Párizs építkezései azonban az I. világháború után szinte teljesen leálltak. Lakossága 1920-ra megközelítette a 3 milliót, megkezdődött a város stagnálása, ill. a külvárosok és az elővárosok drámai átalakulása.

II. világháború utáni városfejlődés – fejlesztés a modernizmus szellemében

A II. világháborút követően 1959-re készült el Párizs modernizációs terve, mely az egészségtelen lakásállomány bontásával felszabaduló területekre - Le Corbusier-t és az amerikai városfejlődési mintákat követve - magasházak és sávházak építését tette lehetővé. Párizs külső részeinek - elsősorban Keleten és Délen - az arculata teljesen átalakult, amit természetesen a társadalmi összetétel megváltozása is kísérte. Párizs belső területein magasházak építését törvény tiltotta, de 1973-ra mégis felépült a 210 méter magas Montparnasse torony és a 85 méteres Zamansky torony. A belváros „égbe törő” folyamatait Valéry Giscard d'Estaing államelnök 1974-ben állította le véglegesen. A külső részeken /Place d'Italie környékén, a nyugati Szajna parton, A Gare de Lyon-nál, a Rue de Flandre-on/ azonban közel 160 db 50 méternél magasabb torony áll, melyek a nemzetközi tőke erejét és a 60-as, 70-es évek vak modernizmusát tükrözik.

Párizs ezt a befektetői nyomást érezve és egyben a fejlesztéseknek lehetőséget adva az 50-es években jelölte ki a város melletti Défense negyedét a tercier ágazat nagyvállalatainak hatalmát szimbolizáló tornyok elhelyezésére. A város körül a korabeli urbanisztika mintaprojekteként új városokat /Villes

Nouvelles/ építettek és elkezdődött Párizs 20. századi metamorfózisa, Párizs mai 10 milliós agglomerációjának kiépülése, betelepülése.

1977-ben fogadták el Párizs új szabályozási tervét, mely visszatért a város hagyományos értékeihez és az utca, a tömb, a telek, a zártorság, stb. fontosságát emeli ki. A belvárosban az építménymagasság 25 méter, a külső részeken pedig 37 méter lehet maximálisan.

Grands Projets – a nagy reprezentatív állami középület építések időszaka /1981 – 1995/

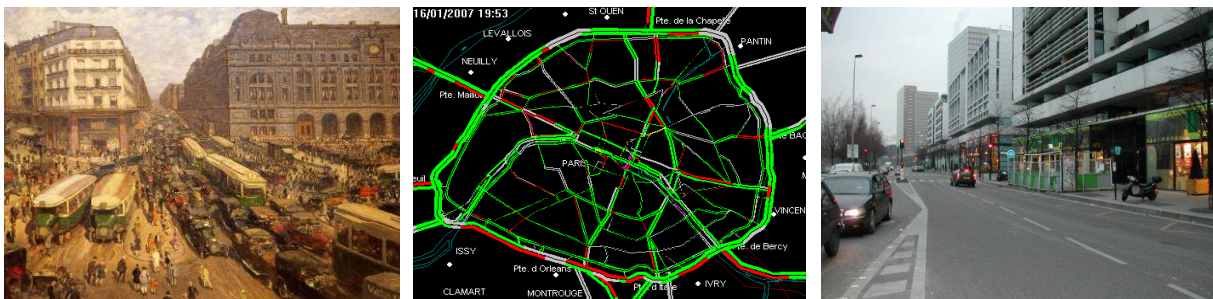

Egy 1932-ben lebontott belvárosi tömb helyén 1977-ben adták át a Pompidou Központot. A high-tech építészet első megjelenése /Piano, Rogers/ történelmi közegben hatalmas vitákat kavart, de az épület extremitásának, rendeltetésének és elhelyezkedésének köszönhetően az Eiffel-torony után Párizs második leglátogatottabb turista célpontjává vált.

Francois Mitterand, akit az építészetért rajongó polihisztornak tartottak 1981-től 1995-ig volt Franciaország köztársasági elnöke. Ez az időszak Párizs 20. századi magára találása, a „Nagy Tervek” korszaka. Megújuló és új középületek, közterületek formálták újra a város identitását. A legfontosabb, nemcsak az adott környezetre, hanem egész Párizsra, Franciaországra, a nemzetközi idegenforgalomra is ható állami beruházások a következők voltak: Orsay Múzeum, Arab Intézet, Louvre Piramis, Grande Arche de la Défense, Bastille Opera, La Villette park, Zeneakadémia, Gazdasági Minisztérium, ...

infrastruktúra fejlesztések

1. úthálózat

Párizs városfejlődéséből adódóan sugaras-gyűrűs szerkezetű. Hauszmann sugárútjai lazítottak a város sűrű úthálózatán, de a 20. század második felétől megnövekedett járműforgalomnak már ezek sem tudnak megfelelni. 1919-ben elbontott Thiers városfal helyén, 34 km hosszan a 70-es évekre épült ki a párizsi körgyűrű /périphérique/ és a Szajnán közel 40 híd ível át. A hagyományos városszerkezet nem tudja tökéletesen kielégíteni a mai forgalom igényeit /2000-ben naponta 1,5 millió autó használta Párizs úthálózatát/, így Párizs körgyűrűjén, belső útjain már évtizedek óta állandósultak a dugók. Úthálózatot csak a felszabaduló és beépülő volt iparterületeken fejlesztenek, de itt is mindig kizárólag fásított városi boulevardokat építve. A parkolásért 1981 óta a város egész területén fizetni kell. Az első mélygarázst 1962-ben adták át az Esplanade des Invalides alatt.

2. kötőpályás közlekedés fejlesztése

Párizsban már a 20. század elején felismerték, hogy folyamatos közlekedés csak kötött pályán biztosítható. 1913-ig a várost behálózó 8 metróvonalat /kéregalatti vasút/ építettek, napjainkban 14 működik. A legújabb, vezető nélküli automatizált vonalat, a Meteort 1998-ban adták át. Az RER /gyorsvasút hálózat/ a metróhálózathoz kapcsolódva a 70-es évektől köti össze az agglomeráció településeit a központtal. A 4 RER vonal mindegyike átmenő jellegű, a városon kívüli szakaszokon elágazásokkal, a felszíni vasútvonalakon halad. Párizsban villamos nincs, de napjainkban a Párizs melletti településeken /pl. Saint-Denis, Défense/ korszerű villamos vonalak építésével próbálják elérhetőbbé tenni a köztereket és javítani a közösségi közlekedés színvonalát.

városépítészeti elvek, beavatkozások

A város és a városiasság értékei és problémái, ill. a városszépítés és a városmegújítás kérdésköre már évszázadok óta fontos szerephez jut a francia gondolkodásban. Önálló építész urbanista felsőfokú képzés 1919-ben indult, így nem véletlen a francia szakemberek felkészültsége ezen a területen. 1977-ben törvényben rögzítették, hogy az építészet a kultúra része, és az építészeti alkotások és megvalósításuk magas színvonala közérdek. A francia társadalmi és épített környezetben bekövetkezett változások az elmúlt évtizedekben, ill. a szellemi háttér átalakulása is a városépítészet /projet urbain/ új szemléletének megszületését és a műfaj definiálását eredményezte. A modernista törlés és helyettesítés helyett a városi folyamatok megismerése, értékelése, a városi sokféleség értékeinek megtartása és kortárs eszközökkel történő továbbépítése vált lényegessé. Város és építészet már egymástól elválaszthatatlan.

A 90-es évek elejétől az ország legtöbb városában jelentős városmegújítási projektek realizálódnak. A látványos átalakulásokat eredményező tervek háttere nagyon összetett. A parlament párhuzamosan 3 törvényt fogadott el /1999-2000/, melyek a hagyományosan központosított állam és a helyi hatóságok viszonyát változtatták meg, ezáltal elősegítik a települések együttműködését a fejlesztésekben, ill. előtérbe helyezik a fenntarthatóság elveire épülő városmegújítást. Szintén törvényi előírás kötelezi a településeket szociális bérlakások /20 000 fő felett a lakosságszám 20%-a/ biztosítására, hogy a szegregációs folyamatok gyengüljenek és a társadalmi mixitás erősödjön. A francia városépítészet kortárs válaszokat keres és mutat a mobilitás problémáira /villamos vonal fejlesztések, parkolás, gyalogos prioritások/ és a városi életmód javítására /lakás körülmények változtatása, köztér rehabilitációk, közösségi intézmények építése/, ill. megpróbál hosszú távon és táji léptékben /városi táj/ gondolkodni. Az elérhetőbb jövőt megalapozó tervek és megvalósításuk különböző kutató, tervező szakemberek, a gazdasági élet szereplői, a politikusok és a lakosság együttműködésére épül.

1. történeti, városi és építészeti értékek védelme

Párizs misztikuma mindig is vonzotta az utazót. Város, ahol a pillanat hatásának és benyomásának engedve lehet kóborolni és érdemes szemlélődve elmerülni az édes semmittevésben. Európa teljes múltja nyomait hagyta itt, és mára a teljes világ jelen van Párizsban. Párizs régóta tudatosan épít erre a szerepkörre, és megőrizve történeti értékeit szeretne a 5 nagy globális város /New York, Tokió, Sanghai, London/ között maradni. De a verseny egyre nehezebb, a hangsúlyok eltolódnak...

A város kiemelkedő építészettörténeti emlékei és városépítészeti együttesei kitűnő állapotban vannak, mert a 80-as évektől kezdve /ld. Grands Projets/ felújították, átalakították őket. A város számtalan múzeuma a világ legjobbjai közé tartozik. Az átlag turista számára Párizs arisztokratikus, finom és kiművelt arcát fordítja, olyan városét, ahol nem csak a múlt, hanem a jövő is szépnek tűnik.

Azonban létezik egy másik Franciaország, egy másik Párizs is. A 10 milliós agglomeráció hatalmas külvárosai, a 70-es évek „új városai” szakadnak le a fénylő központról. Transznacionális etnikai identitások születnek és keresik helyüket a roncsolt társadalmi és fizikai környezetben. A valós kihívásokat a francia építész urbanisták számára valójában ezek a külső szemek elé ritkán kerülő problémák jelentik.

2. városrehabilitáció – akcióterületek: „ZAC” – építész koordinátor szerepe

A párizsi városrehabilitáció legfontosabb célterülete a város keleti része. A történelmileg is Párizs szegénynegyedének tekinthető városrészre /10., 11., 12., 13., 18., 19., 20. kerületek/ Párizs Urbanista Tervező Irodája /APUR – Atelier parisien d’urbanisme/ 1973-tól kezdődően folyamatosan fejlesztési programokat, tervek készíti. A hatalmas területen belül akcióterületeket határolnak le /ZAC – Zone d’aménagement concerté – a francia városfejlesztésben 1967 óta törvény alapján létező egység/, melyek beépítési lehetőségeit a viszonylag laza szerkezeti terv alapján pluridiszciplináris tervezőcsoportok /építészek, urbanisták, tájépítészek, filozófusok, történészek, szociológusok, közgazdászok/ a várossal folytatott konzultációkból álló pályázat során véglegesítik. Ezt követően a nyertes tervezőcsoport vezetőjét kinevezik a terület független építész koordinátorának, aki az eredeti elveket képviselve irányítja az akcióterület tervezési és megvalósulási folyamatát. A területet csak így, szakmailag tökéletesen előkészítve és a beruházást állandó kontrol alatt tartva vehetik át a befektetők.

A keleti rész első látványos átalakulásai az 1980-as években kezdődtek: a volt vágóhid helyén létrejött a „La Villette” park, szociális bérlakásépítések kezdődtek, 1990-re kiépült a két kerületen is áthaladó új köztér rendszer: a Promenade Plantée.

ZAC Bercy /1985 – 1997/

Nemzetközileg is nagy elismerést váltott ki a Szajna parti volt vásárterület, a Bercy negyed átépítése, mivel városépítészeti, tájépítészeti, építészeti egyaránt magas színvonalú, egységes egységes születt. A hely történeti értékeinek megtartása mellett /szerkezet, egyes épületek, köztér részletek, növényzet/ jutott szerephez a modernizmusra alapozott francia kortárs építészet. A területet a folyóval párhuzamos park, a vasút és a park közé befeszített lakónegyed, ill. a keleti részen a régi műhelyeket is integráló kereskedelmi, szolgáltató zóna 3 karakteresen elkülönülő részre tagolja.

Bercy beépítési tervét Jean-Pierre Buffi építész urbanista készítette, aki törekedett a történelmileg kialakult városi zárt sorú, keretes beépítés, ill. a modernista objektum jellegű épületek együttes alkalmazására. A lakónegyed 9 részre osztotta /befektetők, építésszek/ és nem a tömböket, hanem az átjáró utcák két oldalán megjelenő épületeket tette egységgé. Emellett Buffi, mint a terület koordinátora a lakóházakat tervező építésszek /neves francia építésszek/ számára kötelezően megtartandó elveket fektetett le: nyitottság a park felé, tetőteraszok alkalmazása, park felé duplex lakások építése, adott

korlát használata az erkélyeken, fehér kőburkolat a park felé, szürke az utcák felé. A tervezők a játékszabályokat betartották és egyéni házaikkal, „egy zenekar szólistáiként” járultak hozzá az együttes létrejöttéhez. Bercy új lakóterülete együtt él a hely szellemét őrző 13 hektáros kortárs parkkal, és a kezdeti értékesítési nehézségeket követően napjainkra Párizs egyik lelegegánsabb területévé vált.

ZAC Seine Rive Gauche /1991 –

A Szajna túlsó partján, Párizs Kelet fejlesztésekhez kapcsolódva - miután az 1992-es Olimpia rendezési jogát nem Párizs nyerte el -, a felszabaduló iparterületre írták ki 1988-ban a Francia Nemzeti Könyvtár pályázatát. Dominique Perrault tervei alapján épült épületet - a még kietlen helyen - 1995-ban adták át. Ezzel párhuzamosan 1991-ben jött létre a „ZAC Szajna Bal Part” /Seine Rive Gauche/, melynek területe 130 hektár, amiből 26 hektár a térszín alá süllyesztett vasútvonal felett keletkezett.

1 640 000 m² lakó /részben szociális bérlakás/, iroda, kereskedelem, szolgáltatás, oktatás /a volt malom területére egyetemi campus épül/, stb. funkciók számára készítették elő a területet. 1998-ban átadták az új metróvonalat, 2000-ben pedig a városrész már RER-rel is megközelíthetővé vált.

A hatalmas akcióterületet kisebb egyéni arculatú egységekre osztották és minden terület irányítására pályázat útján neves francia építésszeket választottak ki:

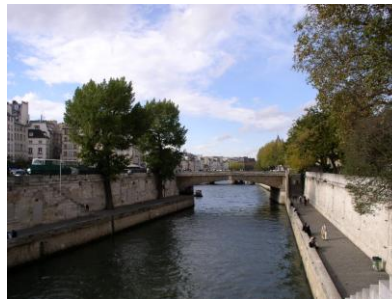
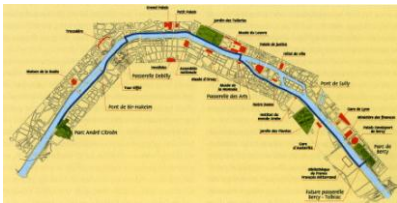
- Tolbiac: Roland Schweitzer /1991 - /
- Austerlitz: Christian Devillers /1997 - /
- Chevaleret: Bruno Fortier /1994 - /
- Masséna: Christian Portzamparc /1995 - /

A már megvalósult épületek és köztér magas építészeti minőséget képviselnek. Néhány év alatt új Párizs születik ezen a tájon...

3. köztér rehabilitáció – terek és parkok - Szajna part

Párizst korábbi királyi és hercegi palotákhoz tartozó reprezentatív francia parkok, 19. századi tájképi kertek és kortárs parkok tagolják. A város határán két nagy „zöld tüdő”, a Bois de Vincennes és a Bois de Boulogne őrzi a régi városkörüli erdőségek nyomait. A Szajna partján elnyúló Tuileriák Európa egyik első, mintaértékű közparkja, melynek teljes felújítása a Louvre átalakításához kapcsolódóan 2000-re fejeződött be. A városfejlesztés nagy gondot fordít a parkok kultúrájának ápolására. Felújításuk, karbantartásuk mellett az elmúlt évtizedekben felhagyott iparterületek helyén több új városi park is létesült: 1987-ben adták át a dekonstruktivizmus első megvalósult alkotásaként a La Villette parkot, 1988-ban a dombra felkúszó Belleville-parkot, a 90-es évek közepére készült el a Citroen gyárterület helyén kialakított különleges, 14 hektáros kortárs park, és mára a Bercy-park is vonzó közparkká vált.

A legújabb köztérfejlesztési tervek a Szajna part megújítását célozzák meg. A folyó folytonosságát erősítve, de karakteresen eltérő funkciójú és arculatú szakaszokra tagolva újul meg Párizs vízi tengelye. A központi parti sétányokat felújították, az Eiffel torony környéken új hajóállomások épültek, a keleti fejlesztési területek a Szajnához kapcsolódnak, Nyugaton pedig vízi sportlétesítmények /Szajnára épülő uszoda/ építésébe kezdenek. A Szajna partján vezet végig Párizs egyik legfontosabb közlekedési útvonala. A 90-es évek végétől a rakpartokat minden hétvégére mentesítik a forgalomtól és átadják a kerékpározóknak, görkorcsolyázóknak, sétálóknak. Benépesülnek a partok, a lakók és a turisták visszahódíthatják maguknak a várost...

építészeti mintaprojektek

Mitterrand által elindított Grands Projets-k az építészetet ismét város- és identitásformáló tényezővé tették és az új házak kritikai értékelése hétköznapi beszédtemává vált. A francia építészek mellett /Nouvel, Portzamparc, Solar, Perrault/ megjelentek a nemzetközi szakma „sztár” szereplői, mivel a jelképerő projektek tervezőit hatalmas nemzetközi tervpályázatok útján választják ki /Pei, Tschumi, Piano, Meier, Gehry/. Minden közberuházás is pályázat köteles. A pályázati rendszer kétfordulós, a referenciák alapján kiválasztott cégek meghívásos pályázatokon keresztül jutnak munkához. Az engedélyezési, kiviteli tervek és a művezetés díja együttesen a beruházás tényleges költségének 10-13%-a.

Az új épületek többségét a kísérletező szellem jellemzi és nemcsak koncepcionálisan, hanem szerkezeteket, anyaghasználatot tekintve is a világ élvonalában járnak.

Jean Nouvel az Arab Intézettel /1987/ került a nemzetközi szakmai élvonalba, a Fondation Cartier /1996/ újabb párizsi sikere, a Musée Quai Branly – etnográfiai múzeum /2006/ pedig az Eiffel torony lábainál nyitotta meg kapuit.

A Francia Nemzeti Könyvtár /1995/ a Belvároson belüli egyetlen új magasház /80 m/, mivel a városrendezési előírások napjainkban már az egységes, történetileg kialakult összkép megtartására köteleznek. Megújulnak a régi középületek /pl. Grand Palais, Pompidou Központ/ és a frekvenciált helyen lévő, építészeti gyorsan túlhaladott modern épületek tűnnek el, hogy új kísérleteknek adjanak teret /pl. a Les Halles 80-as évekbeli épülete is bontásra kerül, jelenleg a 2004-es pályázat alapján folyik a terület teljes áttervezése/.

Párizs városfejlesztésében a lakófunkció dominanciájának megtartására és a hagyományos városi értékek megőrzésére törekednek. Lakásépítésben új folyamatok indultak: belvárosi foghíjak épülnek be és új fejlesztési területek kapnak erős identitást az építészet segítségével. Párizson belül az építészeti minőség a szociális bérlakás szektort és a piaci alapú lakásépítést egyaránt jellemzi. /ld. Piano, Solar, Herzog & de Meuron házai/. Az épületek racionálisan és gazdaságosan formálódnak, de különlegesen hangsúlyos a lakóházak közösségi tereinek kialakítása. Zárt lakóparkok nem épülnek, az új együttesek nyilvános, félnyilvános és magán területekből szerveződnek.

tanulságok

- az épített örökség és a hagyományos városépítészeti elvek /utca, tömb, beépítés/ védelme
- rendezett törvényi háttér
- APUR /Atelier parisien d'urbanisme/ kiemelkedő szerepe a városfejlesztésben
- 1967-től létező ZAC-ok /akcióterületek/ sikere a városrehabilitációban
- építész koordinátorok alkalmazása
- magas építészeti minőség megkövetelése

- szakmailag előkészített és kontrollált befektetések
- az érvényben lévő magassági korlátozás miatt a városon belül nem épülnek magasházak
- kompakt város adta korlátok az infrastruktúra fejlesztésekben
- kötőtpályás közlekedés fejlesztése
- kozmopolita város
- köztérrehabilitáció kortárs eszköztárral
- új szabadidős területek kialakítása /felszabadult iparterületeken/ és régiek felújítása
- Szajna partok hétvégi mentesítése a forgalomtól
- világszínvonalú kiállítások, események rendezése
- ...

források

személyes tapasztalatok

Projets Urbains en France, Le Moniteur, Paris, 2002

Urbanisme 2002, hors série No. 17

Danielle Chadych, Dominique Leborgne: Atlas de Paris – evolution d'un paysage urbain, Parigramme, Paris, 1999

Párizs, Park Kiadó, Budapest, 1998

Paris – Tourist Guide, Michelin, Paris, 1996

Architecture d'Aujord'hui 295

Bernát – Bora – Fodor: Világvárosok, nagyvárosok, Gondolat, Budapest, 1973